

GOOD GOVERNANCE

Koncepty dobrého vládnutí

Lukáš Wagenknecht

Good Governance

Osnova

- Vývoj konceptu Good Governance
- Definice a hlavní principy Good Governance
- Standardy a mezinárodní dobrá praxe
- Hlavní nástroj Good Governance

Vývoj konceptu Good Governance

- Dobré vládnutí a dobrá správa
- Reakce na „špatné vládnutí“

Vývoj konceptu Good Governance

New Public Management

- 80 a 90 léta minulého století
- Zejména ve vyspělých zemích (OECD a EU)
- Snaha o implementaci prvků ze soukromého sektoru do veřejného sektoru

Vývoj konceptu Good Governance

New Public Management

- orientace na zákazníka (sledují se konkrétní potřeby a spokojenost)
- orientace na produkt (sleduje se kvalita poskytovaných veřejných statků a služeb)
- orientace na náklady (sleduje se efektivnost poskytovaných služeb)
- orientace na důsledky poskytovaných služeb (sledují se výsledky poskytování služeb se stanovenými cíli)

Vývoj konceptu Good Governance

Corporate Governance

*„**Corporate governance** představuje podle definice OECD systém, kterým je společnost vedena a kontrolována. Systém definuje distribuci práv a povinností mezi zainteresovanými stranami ve společnosti jako jsou akcionáři, výkonný management, statutární orgány, zaměstnanci a zákazníci, případně další zainteresované osoby. Jedná se o soubor právních a exekutivních metod a postupů, které zavazují především veřejně obchodovatelné společnosti udržovat vyvážený vztah mezi společností a těmi osobami, jež ji tvoří?“*

Vývoj konceptu Good Governance

Good Governance

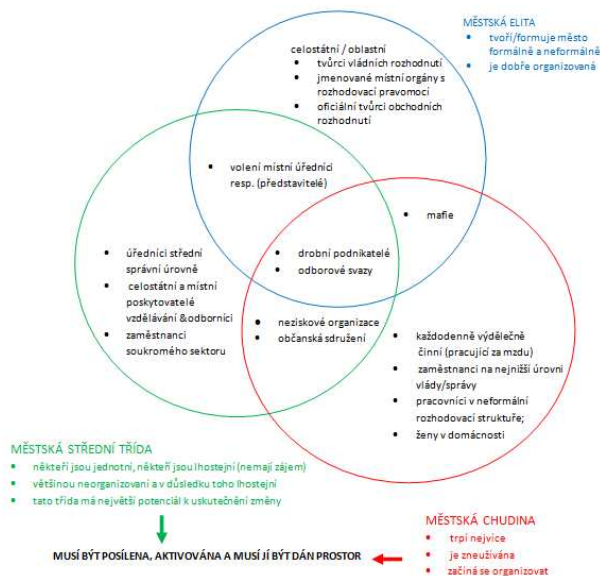
Rozvoj New Public Management vede ke komplexnějšímu přístupu nazývanému „Good Governance“, čili dobré vládnutí nebo dobrá správa. Nejde pouze o efektivnost, jde především o vztah odpovědnosti mezi státem a jeho občany.

Copyright © Centrum of Excellence for Good Governance

Koncepty dobrého vládnutí

7

Vývoj konceptu Good Governance

Copyright ©

8

Definice a hlavní principy Good Governance

Pojem Governance dle OSN

Definice organizace UNESCAP (United Nation Economic and Social Commission for Asia and the Pacifik) říká, že governance znamená „proces tvorby rozhodnutí a následný proces implementace těchto rozhodnutí“.

Definice a hlavní principy Good Governance

Pojem Governance

Termín governance je obecně chápán jako jakýkoliv výsledek vztahu spolupráce mezi spravujícími subjekty (administrations), zájmovými skupinami a sítěmi. Tím se vládnutí odlišuje od pojmu vláda, případně veřejná správa (government). Vládnutí je mnohem širší a vágnější pojem, kdy jde o studium a pochopení moci, vztahů a odpovědnosti.

Vývoj konceptu Good Governance

Pojem Good Governance

Dobré vládnutí je tedy „umění řídit společnost a organizace“.

Definice a hlavní principy Good Governance

Kde hledat pojem Good Governance

- Evropská listina základních práv a svobod
- Dokumenty Rady Evropy
- Právní řád ČR?

Definice a hlavní principy Good Governance

Evropská listina práv a svobod

Článek, který dává občanům EU právo na dobrou správu, je článek 41 nacházející se v hlavě páté, kde jsou shrnuta občanská práva. V tomto článku je zakotveno právo každého na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě. Dále pak právo být vyslechnut před přijetím jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout; na přístup ke spisu, který se daného občana týká; na náhradu škody a možnost obracet se písemně obracet na orgány Unie v jednom z jazyků Smluv a musí obdržet odpověď ve stejném jazyce. V neposlední řadě je zde zakotvena povinnost správních orgánů odůvodňovat svá rozhodnutí.

Definice a hlavní principy Good Governance

Rada Evropy a její dokumenty

- Usnesení (77)31 Výboru ministrů o ochraně jednotlivce ve vztahu k úkonům správních orgánů
- Doporučení R(80)2 Výboru ministrů ohledně výkonu povinností dle vlastního volného uvážení ze strany správních orgánů;
- Doporučení R(81)19 Výboru ministrů o přístupu k informacím v držení veřejných orgánů;
- Doporučení R(84)15 Výboru ministrů ohledně veřejné odpovědnosti;
- Doporučení R(87)16 Výboru ministrů o správních postupech ovlivňujících značné množství osob;
- Doporučení R(91)10 Výboru ministrů o sdělování osobních údajů v držení veřejných orgánů třetím osobám;
- Doporučení R(2000)6 Výboru ministrů o postavení veřejných činitelů v Evropě;
- Doporučení R(2000)10 Výboru ministrů o kodexech chování pro veřejné činitele;
- Doporučení Rec(2002)2 Výboru ministrů o přístupu k oficiálním dokumentům;
- Doporučení Rec(2003)16 Výboru ministrů o výkonu správních a soudních rozhodnutí na poli správního práva;
- Doporučení Rec(2004)20 Výboru ministrů o soudní revizi správních úkonů;

Definice a hlavní principy Good Governance

Zásady Good Governance (OSN)

- zákonnosti
- rovnoprávnosti
- nestrannosti
- proporcionality
- právní jistoty
- zásadu konání v přiměřené časové lhůtě
- zásadu participace
- úcty k soukromí

zásadu transparentnosti. Proporcionalitou se přitom rozumí zavádět opatření, ovlivňující práva či zájmy soukromých osob jen tam, kde je to nutné a pouze v rozsahu požadovaném k dosažení cíle. Participací se rozumí, že orgány veřejné správy umožní soukromým osobám účast na přípravě a zavádění správních rozhodnutí, ovlivňujících jejich práva či zájmy.

Copyright © Centrum of Excellence for Good Governance

Koncepty dobrého vládnutí

15

Definice a hlavní principy Good Governance

Hlavní znaky Good Governance

- efektivní, nestranný a rychlý soudní proces
- transparentní veřejné instituce
- odpovědnost za rozhodování veřejných činitelů
- převod zdrojů a rozhodování z centra na místní úroveň
- smysluplná účast občanů při projednávání veřejných politik
- univerzální ochrana lidských práv
- nediskriminační zákony

Copyright © Centrum of Excellence for Good Governance

Koncepty dobrého vládnutí

16

Standardy a mezinárodní dobrá praxe

Etika ve veřejném sektoru

Vedle konceptu dobré správy jsou další nedílnou součástí demokratické kvality veřejné správy etické standardy. Máme tím na mysli zejména postupy správních orgánů a chování úředníků, které podporují a svým způsobem konkretizují demokratické procesy vládnutí a uplatňování principu právního státu. Etika by tak měla být součástí managementu veřejné správy.

Standardy a mezinárodní dobrá praxe

Řízení lidských zdrojů

- Koncept dobré správy se realizuje zejména prostřednictvím zaměstnanců
- Lidský potenciál je totiž rozhodujícím faktorem u všech organizací, které se zaměřují na kvalitní poskytování služeb, tedy i ve veřejné správě
- Proto je řízení lidských zdrojů jedním z předpokladů dobrého fungování veřejné správy

Standardy a mezinárodní dobrá praxe

- COSO
- INTOSAI
- IIA
- Doporučení Evropské komise
 - model PIC a PIFC
- Standardy GAO
- ...

Hlavní nástroj Good Governance

- Kvalita rámce kontrolního prostředí
- Vnitřní řídicí a kontrolní systém
- Manažerská odpovědnost vs. politická neodpovědnost
- Nezávislé monitorování, audit a nesrovnalosti

Centrum of Excellence for Good Governance, o. s. je nezávislým a nestranným think tankem, který se zaměřuje na výzkum, vzdělávání a policy advocacy v oblasti dobré praxe při utváření a správě věcí veřejných v duchu demokraticko-právního státu.